

ECONOMICS

UDC 658.415(075.8)

EOI 10.11232/2663-4139.16.27

Φ ΙΝАНСОВИЙ АНАЛІЗ: ЗМІСТ, МЕТОДИ ТА ВПЛИВ НА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У БАНКУ

КЛИМЕНКО Аліна Григорівназдобувач ступеня магістра кафедри фінансових ринків
Університет державної фіскальної служби України

УКРАЇНА

Анотація.

Розвиток економіки ринків потребує зростання ефективності управління банківською діяльністю від українських банків. Для виконання даної задачі головна роль належить аналізу банківської діяльності. Саме завдяки йому розробляється стратегія і тактика розвитку банку, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, контролюється їхнє виконання, відбувається оцінка результатів діяльності банку в цілому, а також його окремих підрозділів.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансовий стан, банківська установа, фінансовий результат, контролінг.

Актуальність даної теми постає у необхідності проведення аналізу фінансових результатів банку, у зв'язку з тим, що стабільність економіки країни значною мірою залежить від рівня стабільності банківських установ, яка в свою чергу визначається оцінкою фінансового результату. Надійність банків має значення не лише для самих банків, а й в цілому для всієї країни, і, навпаки, банкрутство банків спричиняє збитки їх клієнтів: підприємств і населення.

Під час написання цієї роботи було вивчено та узагальнено роботи вітчизняних і зарубіжних вчених, представників економічної та фінансової науки з питань аналізу фінансової діяльності банків, а саме: Дзюблюк О.В., Жуков А.М., Івасів Б.С., Ковбасюк М.Р., Коробов Ю.І., та інші.

Мета даної роботи полягає в узагальненні та систематизації теоретичних знань щодо існуючих методик з фінансового аналізу комерційних банків, в обґрунтуванні та удосконаленні роботи банку, з метою покращення фінансових результатів та фінансово-господарського стану в цілому.

© Клименко А.Г., 2020

© Klymenko A., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.16.27>

Завданнями роботи є: опрацювання, аналіз та узагальнення предмета і методів фінансового аналізу; розгляд формування фінансових результатів банку; вивчення поняття, сутності та методик для розрахунку основних показників характеристики фінансового стану банку; розгляд головних характеристик та показників роботи банку.

Предметом дослідження є сутність та особливості фінансового аналізу банківської установи та виявлення шляхів покращення фінансово-господарського стану банку.

Об'єктом дослідження є безпосередньо банківська установа.

Методи дослідження: логічний та науковий аналіз, статистичний аналіз та узагальнення даних, порівняння, кількісний та якісний аналіз, економіко-математичне моделювання.

При написанні статті також використовувалися нормативні акти, постанови та положення ВРУ, НБУ, наукові монографії, підручники, тощо.

Успіх розвитку та надійності банківської системи України в створених в сучасний період економічних умовах великою мірою залежить від виконаної аналітичної роботи. Це дозволяє поставити реальну і всебічну оцінку досягнутим результатам банківської діяльності, виявити їхні сильні і слабкі сторони. Аналіз діяльності банку є головним елементом ефективного управління банківською установою, вихідною базою для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях [1].

Управлінські рішення приймаються як для удосконалення процесів виробництва в цілому, так і для їх окремих елементів.

Банківська система виступає найважливішим елементом економіки України, оскільки забезпечує фінансово-кредитне обслуговування підприємств, організацій та окремих осіб і відіграє важливу роль у розвитку економічних структур. В сучасних умовах спеціалісти відносять управління сучасною банківською установою до однієї з найбільш складних сфер людської діяльності. Це обумовлено тим, що в умовах ринкової економіки банки знаходяться в центрі безлічі суперечливих і складно прогнозованих процесів, що відбуваються як в економіці, так і в політиці та соціальній сфері [1].

Функціонування банківського фінансового менеджменту означає стабільну взаємодію планування, аналізу, регулювання і контролю (рис. 1) під час прийняття оптимальних управлінських рішень керівництвом і структурними підрозділами банку, щоб досягнути поставлені перед собою цілі та виконати передбачені завдання.

На сучасному етапі існує велика кількість поглядів щодо трактування поняття «фінансовий аналіз» як серед вітчизняних науковців, так і серед зарубіжних дослідників і єдиної думки щодо його сутності немає.

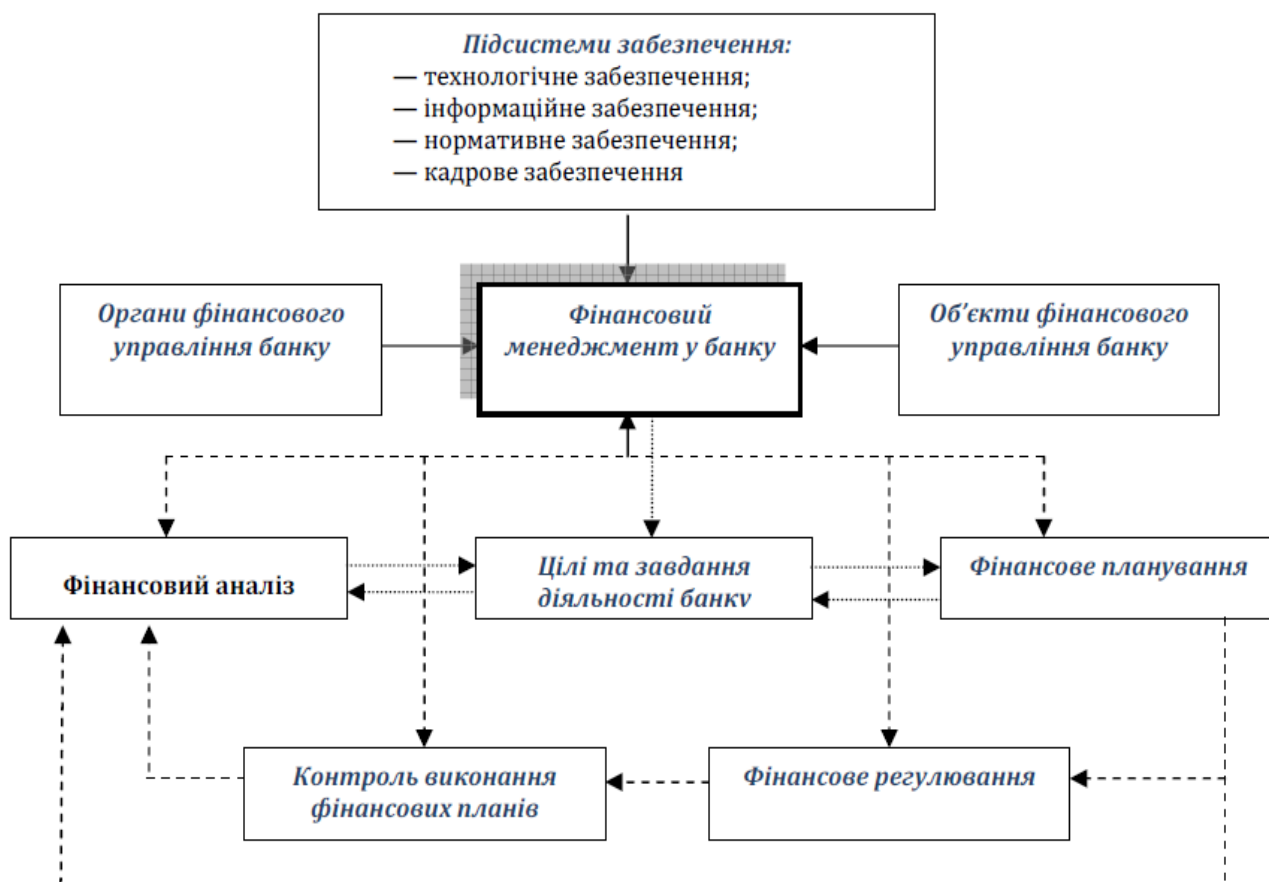

Рис.1. Місце аналізу в системі фінансового менеджменту банку

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Фінансовий аналіз доцільно розглядати в розрізі теоретичного та практичного підходів.

Як теоретичний напрямок, фінансовий аналіз вивчає фінансові відносини, що представлені категоріями фінансів і фінансових показників. Роль фінансового аналізу у фінансовому менеджменті банку постає в тому, що він виступає як самостійна функція управління, інструмент управління і метод його оцінки [3].

Як вид практичної діяльності, фінансовий аналіз передуює прийняттю рішень управління та слугує основою для їх прийняття чи не прийняття, а потім узагальнює і дає оцінку їх результатів на основі підсумкової інформації. Його особливе місце в системі фінансового менеджменту полягає в використанні отриманих результатів як аналітичного забезпечення для реалізації інших функцій управління: планування, регулювання та контролю.

Головними особливостями сучасного аналізу є різностороннє вивчення фінансово-господарської діяльності банків, застосування системного підходу до

різних видів аналізу та виявлення резервів розвитку суб'єкта господарювання з метою ефективного використання наявних ресурсів [5].

Отже, для розуміння суті фінансового аналізу банку необхідно визначити об'єкт та предмет, сформулювати принципи їх взаємозв'язку, визначити методи проведення фінансового аналізу банківської установи та зрозуміти його функції.

Об'єктами фінансового аналізу банківської установи є об'єкти фінансового менеджменту банку, виділені за різними ознаками. Залежно від об'єкта фінансового аналізу оцінці підлягають фінансовий стан, фінансові результати, рівень фінансових ризиків, ефективність управління тощо.

Метою банківського аналізу є надання реальної та всебічної оцінки досягнутим результатам його діяльності і фінансовому стану, виявлення слабких місць та резервів зростання ринкової вартості й забезпечення ефективного розвитку, вироблення стратегії подальшого розвитку установи, виходячи з тих умов, які дійсно склались на фінансових ринках у період проведеного аналізу. Досягнення поставленої мети реалізується шляхом формування ефективного аналітичного забезпечення управління видами діяльності, центрами відповідальності та продуктами [4].

В загальному для проведення аналізу банківської установи можуть використовуватись такі методи, як:

–метод порівняння – може бути використаним для визначення ступеня виконання плану; контролю дотримання банком нормативів, установлених НБУ; визначення тенденцій розвитку банку та його позицій на фінансовому ринку серед інших установ; визначення взаємозв'язків та динаміки доходів і витрат, їх баланс;

–метод приведення показників до порівнянного вигляду - застосовується також при порівнянні фактичних показників із показниками попередніх періодів.

–метод використання абсолютних і відносних показників. Абсолютні показники відповідають за відображення фактичної суми наданих кредитів, залучених коштів, капіталу банку та ін., а відносні показують співвідношення цих показників. Він є одним із ключових в аналізі банківської стійкості [5];

–балансовий - основний спосіб для визначення співвідношень, пропорцій двох груп взаємозалежних та урівноважених економічних показників, підсумки повинні бути тотожними. Також допомагає зрозуміти економічний зміст функціонування банку;

–графічний - графіки виступають масштабним зображенням показників за допомогою ліній, прямокутників, кіл або умовних фігур і мають велике ілюстративне значення;

–табличне відображення аналітичних даних - це найраціональніша і зручна для сприйняття форма уявлення аналітичної інформації за допомогою цифр, розташованих у певному порядку. Результати подаються у вигляді таблиць.

Аналіз фінансового стану банківської установи здійснюється за допомогою таких методів: горизонтальний аналіз (часовий); вертикальний аналіз (структурний); трендовий аналіз та аналіз відносних коефіцієнтів.

Банки під собою представляють багатофункціональні фінансові установи, що надають достатній спектр банківських послуг, котрі спрямовані на отримання позитивного значення фінансового результату, а його достатній обсяг забезпечує їх стабільне та ефективне функціонування [6].

У процесі систематизації економічного змісту термін «фінансовий результат», науковцями було виділено три основні підходи до трактування його сутності:

- як різниця між доходами та витратами діяльності;
- як різниця між загальною вартістю майна та сумою його зобов'язань і додаткових внесків власників за певний звітний період (чисті активи підприємства);
- як приріст власного капіталу за певний звітний період [2].

Сучасний етап розвитку банківської системи в умовах економічної нестабільності містить питання про підвищення конкурентоспроможності банків порівняно з іноземними банками із збереженням національних пріоритетів банківської системи в загальному в умовах руху іноземного управління фінансово-господарським станом. Необхідно забезпечити систему управління, яка б з одного боку забезпечувала стабільність вітчизняних банків, а з іншого їх ефективність та динамічне зростання у зв'язку з інтенсивністю підвищення частки іноземного управління фінансово-господарським станом у банках України.

Щоб підвищити ефективність управління операційним ризиком банківської системи України пропонуємо створити систему рейтингування у Національному банку України, що дозволить посилити контроль та нагляд за банками у сфері управління капіталом банків та дозволить налагодити діалог із громадськістю, підвищити довіру населення до банків [2]. Запровадження рейтингової звітності банків та підвищення ролі банківських асоціацій матиме прямий вплив на окремі групи населення, сприятиме активізації їх соціальної функції, а разом з тим і відкритому діалогу банків та суспільства.

Основними напрямками підвищення рівня управління фінансово-господарським станом банку на сучасному етапі повинно стати:

- розробка планів підвищення рівня управління фінансово-господарським станом із використанням додаткових джерел залучення коштів як на внутрішніх, так і на зовнішніх фінансових і грошових ринках;
- залучення стратегічних інвесторів, у тому числі й іноземних;

- покращення якості управління фінансово-господарським станом та забезпечення достатнього рівня покриття капіталом ризиків, в тому числі вдосконалення структури управління фінансово-господарським станом;
- стимулювання капіталізації прибутку в банку, зокрема шляхом вдосконалення оподаткування та дивідендної політики;
- вдосконалення методики розрахунку управління фінансово-господарським станом;
- вдосконалення розрахунку та розробка систем моніторингу фінансово-господарського стану.

Також можна зазначити, що фінансовий стан під підприємства дозволяє інвестувати кошти для впровадження системи контролінгу. Функціонування системи управління фінансово-господарським станом банку спрямоване на формування інформації визначеної якості, що дозволить керівництву приймати оптимальні управлінські рішення максимально оперативно.

Отже, на основі проведеної роботи можна зробити висновок, що в умовах зростання вимог щодо ефективності діяльності банківських установ постійно зростає значення і роль фінансового аналізу, оскільки його результати відображають реальний фінансово-господарський стан організації, на основі чого менеджери та керівники приймають важливі рішення щодо подальшої роботи і розвитку установи. Правильне проведення та коректні результати фінансового аналізу можуть не лише допомогти знайти шляхи щодо поліпшення теперішнього стану підприємства та знайти шляхи генерації прибутку, а й вчасно знайти проблеми та недоліки у функціонуванні підприємства, що дасть змогу їх вирішити та запобігти кризовим станам чи банкрутству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Лачкова В.М., Лачкова Л.І., Шевчук І.Л. (2017). *Фінансовий менеджмент у банку*: навч. посібник.
- [2] Школьник І.О (2016). *Фінансовий аналіз*: навч. посіб. / За заг. Ред.. – К. : «Центр учбової літератури»
- [3] Гушко С. В. (2011). *Фінансовий аналіз*: навч. посіб. -Кривий Ріг.
- [4] М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон (2016). *Фінансовий аналіз*: навч. посіб. / Тернопіль:, ТНЕУ
- [5] Бурковська А.В., Кушнарєва А.А. (2017). *Аналіз фінансових результатів діяльності банківської системи України*. Наукові праці. Економіка.
- [6] Крухмаль О. В.(2014). Оцінка фінансової стійкості як динамічної характеристики банку. *Вісник УАБС*.

FINANCIAL ANALYSIS: CONTENT, METHODS AND INFLUENCE ON MANAGEMENT DECISIONS IN THE BANK

KLYMENKO A., *Candidate for a master's degree from the Department of Financial Markets*
University of the State Fiscal Service of Ukraine

UKRAINE

Abstract. The development of market economies requires an increase in the efficiency of banking management from Ukrainian banks. To perform this task, the main role belongs to the analysis of banking activities. It is thanks to him that the strategy and tactics of the bank's development are developed, plans and management decisions are substantiated, their implementation is controlled, and the results of the bank's activity as a whole, as well as its individual divisions, are evaluated.

Keywords: *financial analysis, financial condition, banking institution, financial result, controlling.*

© Клименко А.Г., 2020
© Klymenko A., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.16.27>